

Megjelen minden vasárnap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre	4 frt.
Félévre	2 frt.
Negyedévre	1 frt.
Egyes szám ára	8 kr.

SZERKESZTŐS G:

Szobotka Gusztáv ügyvéd irodájában, hova a lap szellemi részét illető közlemények és pénzkiutalások is intézendők.

MINDSZENT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

HIRDETSEKRE NÉZVE

a lap hátulsó (4-ik) oldala 02 helyre van beosztva. Egy hely ára 90 kr. Kincstár bélyegilleték külön 30 kr. A szerkesztőségén kívül elfogad előfizetéseket és hirdetéseket a helybeli könyvnyomda is

NYILTÉRBE

minden egyes sor közlése 15 kr. Bérmentetlen levelek csak ismert kezeztől fogadtatnak el. Kéziratok vissza nem adatnak.

Ez évi termésünk.

Az 1887-ik évnél vége felé járunk. Ha vissza tekintünk az év lefolyt tíz hónapjára, úgy találjuk, hogy azok eseményekben elég gazdagok, csak az a sajnos, hogy ez események csekély levonással a gyászos krónikák lapjait gazdagították.

Irtunk lapunkban nagy szerencsétlenségekről, mik hazánk egyes vidékén korszakot látszanak alkotni; cikkeztünk óriási tüzesetekről, mik a haza több virágzó községét hamvasztották el; feljajdultunk az árvizek miatt, mik — emberi mulasztás folytán-e, véletlen szerencsétlenség következtében-e? nem tudjuk — csak hogy számtalan alföldi gazda aratási reményeit temették a gyászos hullámsírba. Szóval volt baleset annyi, hogy a kedvező események száma, mik egyes vidékeket, vagy az egész hazát felvidították volna, éppen nem áll arányban a balesetek számával.

Nem célja cikkünknek egyes kedvező esemény felett dicshymnust zengeni vagy a balesetek végokait kutatni, intentiója cikkünknek a folyó évi földtermésnek eredményéről rövid, de mégis tájékoztató vázlatot nyújtani.

A lefolyt nyár jellemző vonása a szárazság volt.

Nem tagadhatjuk, hogy a kevés, de jótékony eső sok terményt kifogástalanul gyümölcsözővé tett, de voltak termények, mik sokat javultak a párszor nyert eső folytán, de a más években elért eredményhez hasonlítva, a tartós szárazság miatt hiányosak, sőt mondhatni, silányak maradtak.

Tájékoztató közöljük igen rövid kivonatban azon jelentéseket, mik az ország különböző részeiből a termést illetőleg a földművelésügyi miniszteriumhoz érkeztek.

A kukorica általában silányul fizet, csak néhány megyében van közepes termés.

A káposzta, a hol eső járt rá, jó.

Bab és egyéb hüvelyes, a mi egyik fő élelmi cikk télen, térdélyben elég jó termett, csak a Duna jobb partjának vidékén gyenge.

Burgonya a Duna balpartján általában kielégítő; a Duna, Tisza közén csak közepesen alól maradó termést adott. A Tisza felső részén, mint Máramaros megyében, jó termést adott. Biharban, Szatmárban közepes. Az erdélyi részeken is jó a termés.

A dohány általában gyenge.

A kender és len sok helyen jó, de a Tisza jobb partján csekély termést ad.

A répa általában gyengén fizet, mert ennek sokat ártott a huzamos szárazság.

A mesterséges kaszálók legnagyobb része gyengén fizetnek. A legelő az egész országban kiszáradt.

A szőlőről azt jegyzik meg, hogy bár apró szemű az idén, de közép, helylyelközzel jó termést is adott.

Mondanunk sem kell, hogy a buza általában kitünő termést adott.

Ha e kimutatást szemügyre vesszük, azt találjuk, hogy igaz, miszerint egyes

termények nem feleltek meg a gazda várakozásának; az is igaz, hogy a jószágért nem kis zavarba ejtette a gazdát a folytonos szárazság miatt: a legelők elszáradtak; a tarlók a helyett, hogy kizöldeltek volna, kiégték s a jószággal a készlet, a télre készített takarmányt kelle jó részében a nyárnak, sőt szakadatlanul majdnem etetni, mégis mindezek dacára, tekintve, hogy a buzatermés olyan volt, minőt nem minden évtized szül, s mely bőven kárpótolta a gazdát azon hiányokért, miket gazdálkodása körül egyik-másik terményágban szenvedett, ez évet termés dolgában nem a kalamitáshoz, de igen is a jobb évekhez sorozhatjuk.

De térjünk át megyénknek.

Megyénk egyike azon megyéknek, melyeknek mondhatni mindenből a jobb termés jutott osztályrészül.

Kukoricánk jó közép termést adott.

Bab és egyéb hüvelyes veteményeink, nemkülönben a burgonya a kedvezőtlen időjárás dacára is elég jól fizettek.

Legelőink roszak voltak.

A mesterséges kaszálók az alacsony fekvésű földeken, minők a rétek, a várakozásnak megfeleltek, de a magasabb fekvésűek silány takarmányt adtak.

A csekély területen üzött zabtermelésünk ez idén nem felelt meg a várakozásnak, a mennyiben a mostoha időjárás következtében roszul, vagyis gazdálkodási műszóval élve: kétszer kelt, s így mennyiség s minőségre nézve se lett kifogástalan.

Árpánk jobb volt.

Bortermésünk kielégítő eredményre vezetett.

Buzatermésünk kifogástalan volt olyanira, hogy elfeledtetni e jó termés gazdáinkkal mindazon hiányokat, mik a termés más ágaiban mutatkoznak. Vajha ára volna a búzának. Elmondhatja különben megyénk gazdagja, szegénye, hogy inkább hálára, mint panaszra van oka az idei termés fölött.

Az örök szeretet nevében.

A Mária Dorothea-egyesület, mely Mária Dorothea Ó fensége védnöksége alatt a magyarországi tanítónők, gyermekkertésznők, nevelőnők, zongora- és nyelvmesternők, egyszóval a hazánkban tanítással és neveléssel hivatásszerűleg foglalkozó nők anyagi és erkölcsi érdekeinek megóvása s fejlesztése végett 1885-ben alakult, Budapest fővárosában egy a fővárosi hatóság által e célra díjmentesen felajánlott telken „Mária Dorothea intézet” cím alatt külön épületet akar emelni, mely egyedül élő szegény és munkaképtelen volt tanítónőknek és nevelőnőknek otthont biztosítson és egyúttal központja legyen a magyar nevelőnők törekvéseinek, az a hely, a honnan a legilletékesebb egyének egyesült erővel emelhessek fel szavukat a nemzeti lét egyik legfontosabb feltétele, a nemzeti nevelés reformja érdekében.

A Mária Dorothea-intézet tervezetének megvalósítása mintegy 30,000 frtba kerül. Tag-

társaim nevében én, mint az egyesület ez időszaki elnöke, kérek fel mindenkit, kihez jelen soraim eljutnak: adakozzanak és gyűjtsenek.

Ne utasítsa vissza senki kérelmünket, ha csak krajcárok lesznek is, a mit körülményei folytán e célra adhat; ne legyen közönyös ügyünk iránt, míg akad egy ismerőse, kivel célnkat és törekvésünket meg nem ismertette; ne legyen habozó és igadozó; fillére s ügybuzgalma a magyar közművelődés érdekét mozditja elő, az általa elért eredmény, bár csak porszemként, az örök szeretet nagy munkáját fogja gyarapítani.

Először fordulnak most a magyar tanítónők segítségért a magyar társadalomhoz. Első ízben kérnek gyámolítást azok, kikre bízott a magyar nők és a leendő magyar anyák nevelése. Kérelmünk anyagi helyzetünk javításával kapcsolatban a nemzeti nőnevelés reformját tervei, a magyar faj és a magyar állam fenmaradása s felvirágzása egyik feltételének akarunk szolgálni azzal az épülettel, mely nemcsak humanisztikus intézet lesz, de egyúttal a nemzeti nőnevelés ügyével foglalkozik közös érdekből származó szoros összetartó kapcsa.

De lenne bár a „Mária Dorothea-intézet” kizárólag humanisztikus intézmény, közel 10,000 nőből álló testületnek, mely életét a tanítás s nevelés nemes céljának szentelte, joga van ily kérelemmel járulni a magyar társadalomhoz. Nemcsak joga, de kartársai iránt való kötelessége is. S van okunk remélni, hogy a magyar társadalom meg fogja hallgatni kérésünket. Mert az önerejére utalt művelt nő, mint tanítónő a legfárasztóbb terheket veszi magára, s gyöngeservezetének megfeszített erejével küzd a társadalom érdekében, tür s szenved éveken át nemes hivatása teljesítésében. S mennyi lesz közöttük agg napjaiban egyedül s elhagyatva, midőn a gyenge testben lakott erős lélek is hanyatlak, hányanak lesznek elválhatlan kísérői az egyedül lét és a nyomor!

Adakozzunk. Állítsuk fel a Mária Dorothea-intézetet, megpihenő helyet a szegény elhagyatott, volt tanítónőknek, és egy közművelődési templomot, a mely társadalmi életünk egyik legszebb és legkényesebb kérdését, a nemzeti nőnevelést, ápolja és erősíti meg. Bizalommal kérek fel mindenkit, kihez jelen soraim eljutnak: adakozzanak és gyűjtsenek.

A magyar tanítónők egyik legkitünőbbike a legelső állami nőnevelő intézet igazgatója Zirzen Janka urhölgy volt kegyes egyesületünk pénztárának kezelését elvállalni s az ő neve elég biztosíték, hogy a Mária Dorothea névvel diszitett egyesület részére gyűjtött pénz rendelkezésének megfelelően fog felhasználtatni. De e mellett minden egyes küldeményt, bár csak krajcárokból álljon, háromszor nyugtázzunk: „Nemzeti Nőnevelés” című havi folyóiratban, a gyűjtőknek küldött levelező lapon s a Mária Dorothea-intézet felállításakor kiandandó emlékkönyvben.

Az örök szeretet nevében ismétlem kérő szavamat: adakozzanak és gyűjtsenek!

Budapest, 1887. augusztus hóban.

A „Mária Dorothea-egyesület” nevében:

Báró Nyáry Adolfné
elnök.

Közöljük a fölhívást azon megjegyzéssel, hogy adományokat szerkesztőségünk is elfogad, hirlapilag nyugtáz és rendeltetése helyére elküldeni kedves kötelességének ismeri.

Mindszent község szervezeti szabályrendelete.

(Folytatás.)

169. §. A tanács elnöke a bíró, akadályoztatása esetén a törvény- vagy másodbíró avagy végre a legidősebb tanácsbeli; szavazattal bíró tagjai: a bíró, törvény- vagy másodbíró, tanácsbeliek, jegyző, aljegyzők, pénztárnokok, közgyám és a községi orvos. Érvényes határozat hozatalra az elnökön és jegyzőn kívül legalább 3 tag jelenléte szükséges. A tanácskozásról a jegyző által rendes jegyzőkönyv vezetendő. Előadója a jegyző.

170. §. A tanácsüléseken felhívásra megjelenni és felvilágosítást adni minden előljárásági tag, kezelő- és segéd-személy s általában minden hatósági közeg köteles.

171. §. Tanácsülések hetenként legalább egyszer, a tanács által meghatározandó időben tartatnak. Jogában áll azonban a bírónak, sőt a jegyző kiváratára köteles is minden sürgős intézkedést kívánó fontos ügyben a tanácsot rendkívüli ülésre bármikor összehívni.

172. §. A tanács mindennemű határozatáért és azok végrehajtásáért felelős.

173. §. A határozatok szótöbbséggel hozatnak, szavazatok egyenlősége esetében azon rész szavazata dönt, melyhez az elnök járult. Azt, hogy a határozat birtokon kívül fellebbezhető, magában a határozatban kell kimondani, mert e záradék hiányában a határozat birtokon belül felebbezhető. A kisebbség indokolt szavazatát

TÁRCZA.

Divatos jelszavak.

A természet, a törvény, de még a társadalmi élet is több joggal, szabadsággal és önállósággal — bár nem mindenkor több kötelességgel ruházta fel a férfit. Használják is azt az előnyt nagyon. Alig van rá eset, midőn a nő megítéléséről van szó, ha csak vélemény dolgában is, hogy a nő feje fölött minden mélyebb logika elkerülésével, csak úgy vaktában, ki ne mondanák a „bűnöst.“

Legfeljebb, ha egy-két hang szólal fel mellette; az is inkább a szájalom, mint az igazi védelem, vagy a meggyőződés hangja s a tömegben még az is csaknem nyomtalanul elenyészik.

Ugy látszik mi is megszerettük a francia hirhéd mondását: „Cherchez la femme“! (Keresd a nőt.) És talán nem is ok nélkül, csakhogy az ok többnyire maga a . . . férfi.

Hibázik a nő, midőn a férfi nem találja érdemesnek, a benne felmerülő hibák csiráit: a szeszélyeket, figyelemmel kísélni, elfojtani, szóval a lelki mozzanatokot gyógykezelti.

Eltéved a nő, midőn érzelmében csalódik, vagy visszautasított, midőn reményeiben hajtörést szenvedett.

Elsülyed, midőn a kétségbeesés örvényébe durva kezekkel letaszítják.

Egyedül szeret, egyedül szenved, egyedül küzd a nő; mert a mai férfiak már nem értik a nőket. Talán nem akarják, talán nem tudják megérteni, vagy — nagyon is kényelmesek hozzá. „Legyen a nő is önálló, emancipált“ mondják gyakran. Csakhogy miben áll voltaképpen az az annyszor elcsépelet nőemancipáció? Virágos, ékes és bölcs nyelven sok magyarázatát hallottuk és olvastunk már másoktól felőle. Pedig első sorban magukat a nőket kellene megkérdeznünk.

írásba foglalhatja, mely az ügyiratokhoz mellékelte.

174. §. Ha a bíró a hatáskörébe utalt ügyekben a tanács véleményét kikéri, az esetben a tanács véleményezni köteles.

175. §. A tanács hatáskörébe tartozik a települési engedélyek megadása és a községi kötelékbe való felvétel iránti határozat hozatal joga; nem különben kötelessége a kitógás alá eshető települők ellen az 1886. évi XXII. t.-c. 9. §-ában körülírt kifogások megtétele.

176. §. A község kötelékébe való felvételért fizetendő díj, a községi szegény-alap gyarapítására fordítandó s a felvételt megadó határozat kézbesítésétől, különbeni közigazgatási végrehajtás terhe mellett, a közpénztárnoknál lefizetendő 20 frtban állapítatik meg, a melynek befizetéséről a felvétel iránti határozat kiadásakor a tanács gondoskodni köteles. Az ezen szakaszban megszabott 20 frt felvételi díjat a tanács igazolt szegénység esetében mérsékelheti, vagy teljesen el is engedheti akkor, ha oly egyén településéről van szó, a ki oly iparaggal foglalkozik, a minő a községben még nem gyakoroltatik vagy gyakoroltatik ugyan, de azon iparágban terjedése kívánatosnak mutatkozik.

177. §. A tanács fogadja fel és bocsátja el a szolgákat.

178. §. Mindazon határozatoknak, melyek a hatóság kezelése és felügyelete alatt álló pénztárak bevételeit, kiadásait s a helyben hagyott költségvetés bevételi és kiadási tételeinek valószínűsítését és mindennemű, más hatóságnak fenn nem tartott köz- vagy magánügyben érdemleges intézkedést tárgyznak és tartalmazznak, tanácsülésben kell hozatniok, ugyancsak tanácsülésben állapítatnak meg a tanács által, a

Minden nő maga tudja, mi több, érzi erre a legbölcsebb választ.

Az-e a nő emancipáció, ha néhány száz, mondjuk néhány ezer nő kiképezi magát, nyilvános állást foglal el és a függetlenség, az önállóság utáni törekvésében elveszti, mert el kell vesztenie, gyöngéd nőiessége, háziassága, szendése, szóval: a nőt ékesítő legvonzóbb tulajdonok nagy részét?

Nem! Bármit mondjanak is a világjavítók, paedagógok, irók — ha a nők kiragadják a természet által neki szánt helyzetből s idegen földbe ültetik át, megszűnt valódi nő lenni! A meleg éghajlathoz szokott növény is tenyész a mesterséges, idegen talajban, de elveszti zománcát, illatát és báját.

És a nő nem is képes magát soha teljesen önállónak, függetlennek érezni. Nem is szabad, hogy ilyennek érezze, mert a női léleknek támaszra van szüksége, mely nélkül erőteljessége, egészsége nem is fejlődhetik soha.

Nem abban áll a nő emancipáció, hogy a nő képzettség, tudományosság után való hajhászataiban — mely gyakran nem egyéb üres hiúságnál — a házias családi élettől elidegenedjék, saját énjéből erőszakkal kivetkezzék és a férfi helyét igyekezéssel betölteni a társadalomban, sőt talán azt kiszorítani; hanem abban áll, hogy a férfiak, a nők egyedi tulajdonságait tiszteljék, becsüljék, fejlesszék és ha a sors a nőt önfentartásáról gondoskodni kényszeríti, szabadon választhasson a nő oly pályát, mely hivatásának megfelel és a férfi ne illesse őt küzdelmei közt se gunnyal, se hódolattal, hanem becsületos, jó indulattal legyen irányában.

A férfiaknak mindenekelőtt tisztelni és becsülni kell a nőket, nem pedig emancipálni s akkor csakhamar üdvös lesz a nőemancipáció, vagy tán egészen szükségtelen is.

Ezt kivívni és fentartani pedig magukon a nőknél áll!

közgyűlés elé terjesztendő ügyekben teendő javaslatok is.

179. §. A tanács a költségvetés korlátai között ki és beutalványoz, kivéve a rendszeresített tiszti- s szolgafizetéseket és a szegődményesek bérét, melyek külön utalvány nélkül is kifizethetők. A tanács a pénztárak megvizsgálását a mellett, hogy azt a bíró és jegyző két havonként teljesíteni tartoznak, önmaga is eszközölheti, sőt legalább évnegyedenként eszközölni köteles is.

180. §. A tanács tagjai a képviselői közgyűlés, a tanácsülés, vagy a bíró által reájuk bízott teendőket teljesíteni s azok eredményéről mindenkor jelentést tenni tartoznak; s általában kötelesek a bírót és jegyzőt mindennemű hivatalos eljárásában támogatni és nekik segédkezet nyújtani.

181. §. A tanács a határozást érdeklő ügyekben köteles a község érdekeit mindenek felett szem előtt tartani, azt a törvény korlátai között lehetőleg védeni, támogatni és előmozdítani. Ebből kifolyólag:

a) kötelessége a tanácsnak örködni és intézkedni, hogy a községnek s felügyelete alatt álló intézeteknek vagyona ne rongáltassék, ne bitoroltassék s a közgyűlés határozata nélkül meg ne csoukittassék és hogy a községi középületek folyonosan jó karban legyenek;

b) kötelessége a tanácsnak a legerélyesebben oda hatni, hogy a község jövedelmi forrásai a lehető legelőnyösebben kiaknáztassanak, a közjövödelmek a pénztárba teljesen befolyanak, a költségvetésbe fel vett bevételek, legalább az előirányzott mennyiségben valószínűsítsék s a kiadásokban a lehető legnagyobb mérvű megtakarítások a község érdekeinek veszélyeztetése nélkül es-

Ha párhuzamot vonunk a mai nők és az ó- és középkor női között, meglehet irigylendőbbnek találjuk a régieket, bár rabszolgánok gyanánt tekintettek.

Mert boldogabbak voltak azok, kik házuk belsejénél egyebet nem ismertek s férjeiknek csak feleségeik voltak, de tiszteletben nem részesültek; nem a modern tiszteletben, mely szavakban, hanem azon már elavult tiszteletben, mely tettekben nyilvánult s mely azóta elpárolgott, mint ama kor lovagiassága.

S mit érlelt a XIX. század?

Érlelt corruptiót, emancipatiót, melynek divatos refrainje: „a nő egy szükséges rossz“ vagy jobb esetben: egy ékes házi butor, a férfi multságára szolgáló játékszer.

Hogy emancipáció nélkül is birhat a nő művelt szívvel és lélekkel, azt bebizonyítandja az által, ha neme iránt az egykori lovagias tiszteletet és hódolatot föl tudja újra ébreszteni, visszaidézni. Képes-e erre?

Igaz, hogy ehhez valódi műveltség, szivműveltség, de nem tudományosság, még kevésbé tudakosság kell. Legyen képes a nő első sorban önmagát megbecsülni, legyen képes elfogulatlanul ítélve, észszerűen gondolkodni és tapasztalatokat gyűjteni, ha nem is önmagán. Továbbá legyen képes Jean Paul ome szavait átérteni, fölfogni: „A világ a gyermekszobából kormányoztatik.“ És ekkor elég magas színvonalon áll; ekkor képes lesz a legnemesebb, legműveltebb férfiú életét is meleg sugarakkal beara-nyozni és barátságos fényvel eltölteni.

Ne törekedjék a nő oly babérok után, melyeken vajmi kemény pihenés esik. Ne foglalja el a férfiak veritékes állását; hisz ez által a társadalmat a tüzhelytől, magát pedig a férjtől fosztja meg.

Legyenek, maradjanak a nők nőiesek. Tán akkor a férfiak is újra férfiasak lesznek?

K. Irm.a

közöltessenek. E végből irányadó szabályul kimondatik, hogy a községi vagyon általában bérbeadás útján kezelendő és házi kezelést csak oly esetben hozhat a tanács a közgyűlésnél indítványba, a midőn azt a község érdeke kivételosen ajánlaná.

182. §. A község számára a közgyűlés által megrendelt munkálatokat, jelesen: építetéseket, a középületeket, vagy azok alkatrészein szükséges javításokat, eszközök, szerek beszerzését előlegesen megállapított terv- és költségvetés alapján, az illető szakbizottság hozzájárulásával a tanács eszközli s eljárásáról további intézkedés végett a közgyűlésnek jelentést tesz. A végrehajtott munka, valamint a beszállított eszközök, szerek szakértők közbejöttével felülvizsgálat alá vonandók, melynek eredményéhez képest utalványozható annak díja vagy ára.

(Folyt. köv.)

Levelezés.

A váltásügyi-bizottság teendője.*)

Megirtam a cimet barátom és most közölni vélem, ha ugyan jónak látod?

Távol föltek, éber figyelemmel kísérem ténykedéseket. Őszinte öröm tölti el keblemet mindannyiszor, a midőn lapotokból olvasom, hogy haladtok a jóban, örvendek ha hallom, hogy szeretett szülőföldem érdekei általatok megvédettek, megnyugszom abban, mit eddig tettetek, de mégis szavam van hozzátok.

Nem szándékom a múlt századra, de még a múlt tizedekre sem visszatekinteni községünk haladása tekintetében, ép úgy ismered te Mindszent multját, mint én.

Nem célja jelen levelemnek, hogy dicsőhymnust zengjek örgróf Pallavicini Sándornak majdnem páratlan nagylelkű eljárásáért a községgel szemben; nem hivatásom neked, avagy nektek köszönetet mondani azért, mit a község érdekében éveken át tettetek: de igenis szavam van a váltásügyi-bizottsághoz a jövőt illetőleg.

Jós én nem vagyok és nem is akarok annak tekinteni, de a jövő Isten kezében van. Igaz, hogy ma értékesítve a regalejog, még pedig szép összegért adtátok ki e jogot; az is kétségtelen, hogy a haszonbérbe adott területek után oly jövedelme van a községnek, mely a legnagyobb várakozásnak is megfelel; ámde még sok teendője van a váltásügyi bizottságnak, ha azt akarja, hogy idők multán elmondhassa: megtettük mindazt, mit lehetett, mit kellett.

Néhány évvel ezelőtt a mindszeri „csorda“ néhány tehénből állott, megfizette azon néhány egyén, kiknek jószágja kijárt, a fűbért, örvendett, hogy családját tejjel elláthatta, ma százakra megy csordára járó teheneitek száma; igaz, hogy ma is fizetnek fűbért, de míg hajdan pénzért sem lehetett járást kapni, ma olyan, avagy csekélyebb fűbér mellett száz és száz egyszerű szegény ember láthatja el családját tejjel — eme olcsó, egészséges és jó táplálékkal — és mégis a „csorda“, ha nem indítja is elismerésre, köszönetre a népet, azon kell lennetek, hogy a csordához szükséges tenyész jószágot a község ne pénzen vegye, hanem maga nevelje és ha a tenyészibikák száma haladja a szükségletet, adjon a váltás-bizottság fajjószágot az egyes gazdáknak, örök áron adjon el fölöslegéből az államnak.

De nem a csordáról, nem tenyészibikákról akartam én írni, hanem másról.

A község tulajdonát képező földek jó részét bérbe adtátok, van elegendő legelőtök, kaszálótok — elmondtam már mit tegyetek; de ne feledjétek, hogy lehet idő, midőn a regale bérlete olcsóbb leend, lehet idő, hogy a földek haszonbérösszege kisebb lesz, lehet arra is eset,

hogy ezek nem elegendőleg jövedelmeznek, oly jövedelmi forrásról is kellene tehát gondoskodnotok — mely ugy szólván — állandó, biztos jövedelmet nyújtana a községnek, hasznot hajtó volna egyeseknek.

Pallavicini Sándor örgróf az „ujvilág“ féle kertet a községnek ajándékozta, de kikötötte, hogy azon területen központi iskola építtessék, avagy az közmulató hely legyen.

A jelenleg fennálló bérleti szerződést nem ismerem, nem tudom van-e jogotok a kertben levő fákhöz, ha igen, mily arányban és mily föltételek mellett, de azt tudom, hogy a községnek az igényeknek megfelelő, azokat kielégítő faiskolája nincs és hogy gyümölcsfa iskolátok egyáltalán nincs.

Ezek létesítése tehát egyik föladata — szerény nézetem szerint — a váltásügyi bizottságnak. Mondhatom, mert bizony tudom, hogy a gyümölcsfák nagy hasznot hajtók, de állithatom azt is, hogy otthon nemcsak nemesebb gyümölcsfát nem kapni, de még a kevésbé hasznos, inkább díszül használt cserfák sem kaphatók.

Gyakran sokat írrok, beszéltek ti „gazdasági válság“-ról. Nem jutott még eszetekbe, hogy földmivelő nép létünkre minden talpalattnyi földet jól és célszerűen kell felhasználnunk és hogy e célra leginkább kínálkozik a gyümölcstermelés.

Olcsó pénzszerzési mód a gyümölcstermelés, jövedelmező, befektetést, megmunkálást alig igényel.

Nézd Kecskemét, N.-Körös és más városok millió és millió forintot vesznek be évenként gyümölcserért; avagy azt mondod: azoknak e célra alkalmas talajuk van, nekünk nincs. Ez ellentét nem áll. A talaj lehet alkalmasabb egyik helyt a gyümölcstermelésre, mint másutt, de Mindszent vidékén is tudok oly diófákat, melyek az általuk elfoglalt tér milliószoros értékét már kifizették.

Nem így álltok-e a szőlőtermeléssel? ma-holnap kiirtottátok a szőlőhegyeket, termeltek benne buzát, lucernát. Pedig megteremne ott a jó bor is, csak nemesített vessző kellene ahhoz. Létesítsetek faiskolákat, legyen abban mindenemü finom fajtájú fa, legyen szőlővessző telepetek, ám csak hasznokra válik, ha cserjét és virágokat is üzemkörtökbe veszitek.

Egy szakszerűleg képzett kertész, néhány hold alkalmas föld, csekély kiadás mellett óriási jövedelmet hajtana a váltásügypénztárba, hogy bolgárokat telepíthessetek oda a Kurca partjára, fölemlíteni is fölöslegesnek tartom, hisz közel szomszédságban tudjátok, hogy holdanként (1100 négyszög ölével 30—40 frt haszonbért fizetnek, hol pedig felesművelés alá kapnak földet holdanként 150—200 frt tiszta jövedelmet mutathatnak föl. Vagy nem az a Kurca vize van nállatok, mint Szegváron és a tételháti pusztán? vagy mi ott lehet, nállatok lehetlen?

Én nem hiszem.

Gondolkozz az irottak fölött, írj, de ne, tegyetek mit lehet, közügy, közérdek, küzdjétek tovább, az utókor áldani fogja emléketek, Isten megjutalmazza a jókat.

Mindszerenti.

Helyi és vegyes hírek.

— Fölvívás. Azon előfizetők, kik hátralékaikat ismételt felkérésünk dacára sem egyenlítették ki eddigelé, ez uton utolszor kéretnek hátralékaikat annál inkább lefizetni, mert sajnálattal bár, kénytelenítettünk követelésünket per útján beszerezni. Lapunk nem nyereszkeskedés céljából alapított, de hogy ingyen példányokat küldjünk azoknak, kik arra semmi néven és címen igényt nem formálhatnak, több, mint a mit a hírlapíró és kiadó eltérni tud.

— Vasutügyünk. Gróf Bethlen Márkus a h.-m.-vásárhely-szentesi vasut előmunkálataira engedélyt nyert főur a napokban értekezletre

hívja össze az érdekeltséget. Mint értesülünk a gróf ur meggyőződése, hogy az érdekeltség megalakul, ő az előmunkálatokat a tél folyamán bevégezteti, a szükséges összeg financirozása végett is még ez évben a szükséges lépéseket meg akarja tenni, tavasszal az építéshez hozzá fogni és pedig oly erővel és erélylyel, hogy a jövő év aratásának eredményét már vasuton szállíthatjuk. Az ő óhaja a miénk is, adja az ég ura, hogy óhaja teljesüljön.

— Tisztelgő és köszönő küldöttségek. Pallavicini Sándor örgróf pár napig terjedelmes birtokai megtekintése végett pusztaszeri kastélyában időzött. Mindszent községe nagy és őszinte köszönettel tartozik a nemes örgrófnak és mint értesülünk az előjáróság és több képviselő fölhasználta az alkalmat, tisztelgett az örgrófnál, ugyanaz alkalommal a tömörkényi pusztán lakók szép számú küldöttsége köszönetet mondott Pallavicini Sándor örgróf urnak a Tömörkényen épített templom számára adott tetemes összeg pénz és anyag ajánlékokért. Mint értesülünk, a tél folytán nagy vadászatok rendeztetnek az örgrófi uradalom területein, melyen több főur veendő részt.

— A trachoma-ügyben a miniszteriumtól megígért és várt segély még máig sem érkezett meg. A közpénztár ez ügyben lefoglaltatott. Küldöttségileg fölkérte az alispán ur a pénz leküldésének megsürgetése iránt. Ha soká váratlanok beünnek, a trachoma-ügy vagy megszűnik a községi pénztár terhére létezni, vagy az előjáróság hagyja ott a felelősséggel járó nagyon is szűken fizetett állást.

— Tüzesetek Szegváron. E hó 24-én Muzsik József háza leégett. A padláson 25 köböl buza, 12 köböl árpa, 120 véka kukorica, nagyobb mennyiségű élelmi cikk és egy 3 öles polyva kazal égett el. A tűz oka — mint rendesen — gondatlanság. Az épület 400 frtra biztosítva, de az ingó, szokás szerint, biztosítatlan volt. — Ugyanaz nap Gila Rókus tanyáján egy szalma kazal égett el. Még két jelentéktelen tüzeset volt Szegváron, úgy hogy az elmúlt héten 4 izben pusztított a tűz Szegváron és határában.

— A Kurca zsilip előtt körgát létesített. ehhez kommentár nem kell, ott vagyunk a 2 drága zsilippel, a hol az első olcsó rosszal voltunk, van zsilip, de a vízleeresztés sokba kerül, nehézségekbe ütközik és létünk nem biztosított. Egyelőre nem itélünk e tárgyban, csak sajuálkozunk a fenforgó viszonyok fölött és nyugtalanok vagyunk a jövőt illetőleg.

— Ellenőrzési szemle. A közös hadsereg kötelékébe tartozó hadkötelesek fölötti ellenőrzési szemle e hó 25. és 26-án tartatott meg. Sokan maradtak távol a szemléstől, figyelmezteljük az illetőket, hogy az utószemlén megjelenni el ne mulasszák, mert szökevényeknek fognak tekintetni s mint ilyenek büntettetni.

— A körös-tisza-marosi ármentesítő-társulat választmányi ülését e hó 29-én tartotta Szentesen, a hozott határozatokat idő rövidsége okán nem közölhetjük, a közgyűlés e hó 31-én leend, e körülményre ismételtlen fölhívjuk olvasóink, illetve a szavazóképes érdekeltségi tagok figyelmét, a közgyűlés tárgysorozata nemcsak érdekes, de fontos és életbe vágó kérdések fölött fog határozat hozatni.

— Eladott gőzmalom. A Tóth József kecskeméti lakos tulajdonát képező első szentesi, ugy nevezett „nagy gőzmalom“, csütörtökön árverésen eladatott s azt Schweiger Herman gőzmalom tulajdonos vette meg 17,000 frton. Potom ár biz ez, maga a fölszerelés többbe kerül.

— Verseny tárgyalás. A szeged-dorosma-halasi utnak a fehértói csatornától 3640 meter hosszban kongó téglaburkolattal leendő ellátása tárgyában egy alkalommal már verseny tárgyalásra határ idő tüzetet ki. minthogy azonban jelentkezők nem voltak, Csongrádvármegye közíg. bizottsága a tervezetet újra dolgoztatta s az új tervezet alapján az új verseny tárgyalás holnap, szombaton fog Szegeden, az állam-

*) A beküldött levelet szívesen közöljük, alkalmilag arra visszatérünk.

építészeti hivatalban megejtetni. Ezzel ugyan elkéztünk ugyancsak, most már a tél beálltával aligha lesz a munkálat keresztülvihető. Szeged város rég hozzá fogott volna már a Szeged határában keresztülvezető ut kikövezéséhez, de hátráltatta ezt a megye részéről fölmerült késedelem. Ez a kiadandó munkálat ugyan nem folyt be pótlólag a szegediek építésére, de a tulajdonképpeni dorosmai ut kiépítéséhez is későn fogott hozzá a megye.

— **A kendertermelés.** Alább közöljük Bakay Nándor orsz. kendertermelési szakbiztosnak a közönséghez intézett azt a fölhívását, mely szerint azok a birtokosok, kik öt évre nem voltak egyelőre lekötve szerződésileg, most alkalmat vehetnek még maguknak egy évi próbatermést megkísérteni. Mi a magunk részéről, dacára annak, hogy a gyárosok anynyi kedvezményt így nem nyújthatnak, még így is a legmelegebben ajánljuk a jelentkezést és kendertermelést. Még a kikötött kedvezmények nélkül is sokkal nagyobb finánciális eredmény érhető a kendertermelésével, mint akár buzával, akár egyéb terménnyel. A kormány nagy áldozatot hozott, hogy a kisebb gazdák a kendertermeléssel több jövedelmet biztosíthassanak. Évi 6000 frt szubvenciót ad a gyárosoknak, hogy előnyöket nyújthassanak a termelőknek. És ennek dacára azt tapasztaljuk, hogy a közönség panaszkodik a nagy adó miatt és megy a nagyapánk nyomdokain. Azok is buzát vetettek meg kukoricát. A sült galamb nem repül a szánkba. A nagyobb birtokosok örömmel kaptak volna a kedvezményen, de velük szerződés nem kötött, mert a kormány az volt az intenciója, hogy a kisebb birtokosok tulajdonosain segítsen. Itt az alkalom még, hogy próbául évre lehet kendert termeszteni. A jelentkezők egyenesen Bakay Nándor urhoz Szegedre fordulhatnak. A szolnokmegyeiek már fölismerték érdekeiket, csoportosulnak és egy újabb kenderkészítő-gyár felállításán fáradoznak.

— **A londoni hajléktalanok** minduntalan megújuló zavargásai megszüntetésére, mint Londonból jelentik, nagyon szigorú rendszabályokat hozott a hatóság. A Trafalgar-square szigorúan őrzik s ott mindenféle gyülekezést megtiltottak. De azért 21-én éjjeltájban mégis megnépesült a tér s több száz hajléktalan a padokon és a kövezeten keresett nyugvó helyet éjszakára. Egy rendőrbiztos ekkor menedékházjegyeket osztott szét a hajléktalanok között s azokat, a kik nem fogadták el a jegyeket, mint oszavargókat letartóztatták. A hyde parkban másnap meetinget tartottak melyen hevesen kikeltek a rendőrség ellen, mely e békés tüntetéseket nem akarja megengedni. A munkások, a kiknek se munkájuk, se kenyérük, se lakásuk nincsen, kijelentették, hogy alamizsnát nem fogadnak el, hanem foglalkozást, munkát kérnek az államtól. A rendőrség ezután heves ellentállás után szétugrasztotta a tüntetőket, miközben több rendőrmegsebesült. London egyéb helyein is voltak ugyanakkor tüntetések. Tegnap d. u., mint Londonból táviratozzák, a Trafalgar-squareon több ezer foglalkozás nélküli munkás ismét népgyűlést tartott, melyen elhatározták, hogy munka végett a kormányhoz fordulnak. A tömeg erre a Westminster-apátságához vonult, jelen volt az isteni tiszteletnél és ezután a Trafalgar-squarera tért vissza, honnan csendben szétoszlott. — A zavarságok ma, mint tudósítónk táviratozza, ismét megújultak s a radikális bizottság a rendőrfőnök tilalma ellenére is megakarja tartani a ma estére tervezett fáklyás-körmenetet. Estére komoly összejötközéstől tartanak s ennek veszedelmes előjelei már délután is mutatkoztak. A Trafalgar-squareen több száz rendőrt tartanak készen s ezeket készülni a több ezer főnyi tömeg, mely a Marsaillest énekelve vonul a Haymarket felől előre. A rendőrség nagy előkészületeket tesz a tömeg szétszórására.

Nyilatkozat.

Vitos Gergely urat, a nálunk állítólag elvesztett 25 frt eltulajdonításával gyanúsítják s a mennyiben ezen gyanu én tölem származott volna, kijelentem, hogy nevezett urat ezen pénz

eltulajdonításával a legkevésbé sem gyanúsítom, sőt azon határozott meggyőződésemet adok kifejezést, hogy ő azt el nem tulajdonította és amennyiben mégis ily gyanu forog fen, az semmi egyéb, mint vak láрма és sajnálatos tévedés, a miért is Vitos Gergely urtól ezennel nyilvánosan bocsánatot kérek.

Kelt Mindszentén, 1887. október 24-én.

Ambrus Ambrus.

Előttünk:

Hubacsek Pál
tanu.

Béres Albert
tanu.

Közgazdaság.

Rég irtam fenti emü cikket, de hát tulajdonkép közgazdaság legyen-e e rovat címe ezután is, avagy „könyomorosság”? Elmondhatom a nagy költővel: „multadban nincs öröm, jövőben nincs remény!”

Pang az ipar, kereskedelem, roszak a gabona- és jószágárak, az időjárás gyakran kétségbeejtő, a forgalmi eszközök hiányosak, drágák. Hova jutunk, főleg ha a folyton növekvő adó és közterheket is figyelembe vesszük. Pedig ezt tennünk kell, mert adó- és illeték, rétszáritás és egyéb közteher hajtatik irgalom, kegyelem nélkül állami adóvégrehajtók által; nem veszik azok tekintetbe, hogy 6 frt a buza ára, nem veszik figyelembe, hogy az ökör párja az elmúlt őszi vásáron 100—120 frt volt, hogy tehenet, tinót, üszöt, borjut majdnem ingyen kell adni. Adós, adót fizess!

Még rövid pár évvel ezelőtt a gazdasági válságban nem hittem én sem, most fájdalom, nemcsak hiszem, hogy van, de elképzelni sem tudom, hogy hova jutunk, hol állunk meg.

Misem illusztrálja talán oly fényesen nyomorunkat, az általános pangást, mint azon körülmény, hogy a magyar-osztrák bank annyira igénybe vétetett a kölcsönkérők által, hogy a kitűnő nagy termés után közvelen a kamatlábat fölemelte. E példát követik a többi pénzintézetek, a szegény földmivelő, kereskedő, iparos helyzete még sulyosabb, még kétségbeejtőbb.

A mult hetek állandó esőzését jó időjárás követte, lehet szántani, vetni, újabban reményleni, bízni, hinni, ez hivatása a földmivelőnek.

A korai őszi vetések szépen keltek, itt-ott féreg pusztítja, de ez állapot általában kielégítő, a kukorica törés, a répa szedés és szüret befejeztek, az eredmény kielégítő, sok helyen jó minőségű sok bor is termelt, csak hogy annak ára is rosz.

A kitűnő termék mellett sok helyt takarmány hiány leand, mert a jószág eladás a jelenlegi árak mellett majdnem lehetetlen, a jószág-állománynyal pedig kevés helyen áll arányban a takarmány készlet.

Gazdasági értesítés.

A szegedi kenderkészítő gyár részére 5 éves termelési kötelezettséget nem vállalt mindazon mezőgazdák, a kik egy évre, próbakísérletképen kendert termelni hajlandók volnának, sziveskedjenek ez iránti szándékukat alulirottal, szóval vagy írásban tudatni, hogy a következő 1888-iki termelési évre őket előjegyezhessem. Igen természetes, hogy az egy évre szóló termelési kötelezettségnek az öt évre szóló kedvezményezett beváltási feltételeket a gyárosok nem adhatják meg, mind a mellett egész bizonyosan így is sokkal több jövedelemre számolhatnak a termelők, mint a gabonatermelés mellett.

Jelen értesítésemet különös figyelmükbe ajánlom azoknak a gazdáknak, a kik öszibuzavagy repevetéseikben nem bíznak; mivel a tavaszi vetemények bármelyike fölött, határozott előnnyel bír a kendertermelés.

A jelentkezéseket, a magbeszerzés végett, rövid idő alatt szükséges megtenni. Különös kedvezményre számolhatnak azon közel fekvő földek birtokosai, a kik a különböző idegen fajmagokkal teendő kísérletre vállalkoznak s a kiknél a beváltó gyár szakvezetői a meghonosítandó fajmagokból származott eredményt minden fokozatában szemmel kísérhetik; a minek sikerére nézve a kellő szakszerű utasításokat tölem a termelő gazdaközönség mindig egész bizton elvárhatja.

Szeged, 1887. október 24.

Bakay Nándor,
kenderterm. szakbiztos.

Vasuti menetrend.

H.-M.-Vásárhelyről—Szeged felé: reggel 6 óra 51 perckor, délután 7 óra 10 perckor.

H.-M.-Vásárhelyről—Nagy-Várad felé: délelőtt 9 óra 33 perckor, délután 6 óra 51 perckor.

Kistelekről—Budapestre: személyvonat éjjel után 2 órakor, délután 3 órakor, omnibus-vonat reggel 6 órakor.

Kistelekről—Szegedre: személyvonat déli 12 órakor, éjjel 12 órakor, omnibus-vonat délután 6 órakor.

Szentesről—Budapestre. Indul 5 óra 36 perc reggel, 11 óra 2 perckor d. e.

Budapestre érkezik 2 óra 15 perc d. u., 7 óra 45 perc este.

Szolnokról—Szentesre. Indul 3 óra 47 perc reggel, 11 óra 11 perc d. e.

Szentesre érkezik 8 óra 16 perc d. e., 3 óra 47 perc d. u.

Gőzhajózási menetrend.

Szegedről—Mindszentre: vasárnap és szerdán reggel 5 órakor.

Mindszentről—Szentes felé: vasárnap és szerdán reggel 8 órakor.

Mindszentről—Szegedre: kedden és pénteken d. e. 10 óra előtt nem.

Felelős szerkesztők:

HUBACSEK PÁL és SZOBOTKA GUSZTÁV

Kiadótulajdonos:

AZ ALAPÍTÓ EGYESÜLET.

3371. szám. tk. 1887.

Árverési hirdetményi kivonat.

A szentesi kir. járásbiróság mint telek-könyvi hatóság közhírré teszi, hogy a m. kir. kincstár végrehajthatónak Varga Lajos végrehajtást szenvedő elleni 79 frt 59 kr. tőkekövetelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében a szegedi kir. törvényszék (a szentesi kir. járásbiróság) területén lévő Mindszent községben fekvő a Varga Lajos tulajdonát képező és a mindszent 289. számú tjkönyvben 258. hrsz. a. foglalt 130 négyszögöl udvarterület 500 frt becsértékű házra az árverést 500 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1888. évi január hó 5-ik napján délelőtt 9 órakor Mindszent község közházánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10 százalékát vagyis ehez képest 50 frtot készpénzben, vagy az 1881. LX. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Szentesen, 1887. évi szeptember hó 19. napján.

A szentesi kir. járásbiróság mint telek-könyvi hatóság-

Bartha

kir. aljárásbiró.

Ügyes fiatal emberek,

kik egy nagy tűzbiztosító-társaság részére, mint utazó ügynökök működni szándékoznak, küldjék be föl-szerelt ajánlataikat

Goldberger A. V.

hirdetési irodájába

Budapest, váci-utca 9. szám.